

Божена

Аліна Червоноока

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Зранку вона збирається в дорогу, на весь робочий тиждень прощається із любою сестричкою, покидає своє скромне, але таке затишне рідне кубельце і вирушає з мамою на автобусну зупинку. Там між ними виникає традиційна суперечка через непередбачувану двадцятку, яку ненька намагається всунути в кишеню дочці.

Та двадцятка, звісно ж, не зайва для Божени, але й для мами, яка залишається вдома з молодшою дочкою, теж дуже потрібна. Тож, розуміючи це, дівчина бере на тиждень рівно стільки грошей, скільки брала торік і позаторік, хоча вартість проїзду до обласного центру зросла вдвічі й тепер становить половину її тижневого бюджету. Та це не біда. Божена все одно щотижня повертається в рідне містечко. Інакше просто не може. Тут її дім, сім'я, друзі, тут її тил і джерело енергії, яку так швидко висмоктує шалений темп життя великого міста. У той великий мурашник з бетону та ілюмінації дівчину доставляє заляпаний брудом рейсовий автобус, в якому вона дві з половиною години «насолоджується» усіма зручностями громадського транспорту.

Найгірше — прибуття до «пункту призначення». Метушня поглинає Божену. Вона волочить від автобуса до міської маршрутки важку сумку, котру так дбайливо склала мама і половину вмісту якої дівчина залишила вдома під безкомпромісний аргумент: «Я ж не ішак...»

П'ятнадцять хвилин проїзду вечірнім містом дають змогу адаптуватись і налаштовують на те, що попереду — тиждень навчання. Боженка поступово пригадує, які завтра пари та скільки до них готуватися.

Ще один рівень адаптації — це гуртожиток. Рипучі двері, вертушка на прохідній, «доброзичливе» обличчя вахтерші (ім що, доплачують за образ Цербера?!), стратегічна сумка на третій поверх, адже без неї теж ніяк, усе-таки провіант на тиждень. А тут два варіанти розвитку подій: увійшовши в блочний коридор, Божена

крізь щілинку кімнатних дверей бачить світло, на серці стає тепліше і затишніше — хтось із дівчат уже приїхав; або світла нема, отже, вона буде сама ще кілька годин, а може, й до ранку, то це вже сумно. Звісно ж, настане понеділок, і студентка ввійде в колію, оговтається, але сьогодні неділя, і світла в щілинці кімнатних дверей нема.

Боженка відкрила дамську сумочку, намацала кишеньку, в ній пальці натрапили на жувальну гумку, люстерко, флешку, блиск для губ... А ось і вони — ключі.

Замок, як завжди, не піддався без прелюдій: кілька чутливих поворотів, легкий натиск плечем, ручка догори — є, хата відчинена.

Зайшовши всередину, дівчина увімкнула світло і впала на ліжко — все, прибула.

Важко, дуже важко даються Божені ці перелаштування і щотижневі адаптації, складно жити на два міста, але що поробиш? Вона знає, заради чого терпить. Освіта — ось її мета. Боженка має, повинна стати вчителем. І не просто вчителем, а мудрим наставником наймолодших школярів. І хоча в універі студенти інших факультетів упереджено ставляться до дівчат з факультету підготовки вчителів початкових класів, бо вважають цю професію непрестижною, Божена знає: навіть у найвидатніших геніїв були перші вчителі. Людина будь-якої професії бралася ступати на свій життєвий шлях у початковій школі. Усі пам'ятають першу вчительку: хтось — із вдячністю, хтось — з іронією, хтось — із любов'ю. Але згадує її кожен. А Божена Степанівна стане вчителькою вищого ґатунку, інакше й бути не може. «Менше пафосу, панове, — відповідає дівчина на жарти щодо її факультету з боку істориків чи фізматівців, — бо саме від мене і моїх колег залежить, який контингент ви отримаєте до себе в середню школу».

Ну, і, звісно ж, вона — гордість і надія матусі, яка чи не з останніх сил піднімала, ставила на ноги двох донечок. У рідному

містечку ніхто не вірив, що Боженку зарахують до вишу, бо що ж мати-одиначка запропонує «на лапу» деканові або ректору, чи хто там ще «вирішує питання»... Знайомі радили подавати документи до технікуму в райцентрі. Від таких настанов у бідної жінки краялося серце, бо ж її доця — розумна, старанна і талановита. Тому, попри все, документи подали до педагогічного університету.

— Нічого, доню, — розраджувала мама Божену чи, радше, себе, — Бог бачить наші потреби і знає про твої здібності. Все буде добре, не дарма в Біблії написано: «Просіть, і дасться вам, стукайте, і відчинять».

І вони просили. Молились усі втрьох, коли подавали документи, коли Божена складала вступні іспити, й потім, уже плачучи від щастя, коли побачили прізвище Боженки у графі «Рекомендовані до вступу». Її зарахували до педагогічного університету на державну форму навчання...

Ось уже три роки, як Божена вчиться. Вчиться наполегливо, бо сама обрала собі професію і хоче досягнути її якнайкраще. А ще не має права «злетіти» зі стипендії, бо то буде просто капець.

Тому, виклавши вміст сумки в холодильник, переодягнувшись у халат і взувши теплі мохнаті тапці, що поклав їй під подушку цього року святий Миколай, дівчина прилаштувала на стіл стосик конспектів і поринула у світ методики, інтерактивних прийомів, навчальних, розвивальних та виховних завдань.

У навчанні час летить швидко. Ось стрілка годинника перейшла за північ. Божена стомлено поглянула на неї. «Ще одну сторінку... ні, завтра зранку». Завжди так заспокоювала сумління, коли йшлося про якийсь недочитаний параграф. Це було, звісно ж, утопією. Бо ніколи не виконувала такої обіцянки, маючи маленьку слабкість — зранку якнайдовше поспати.

Домовившись із сумлінням, зібравши в сумку конспекти та методички, дівчина зняла халат і пірнула під теплу ковдру,

блимнувши темно-синьою атласною нічною сорочкою.

Світло Боженка не вимикала — боялася темряви. Воно горіло доти, доки сон не змагав її, і вже у півсвідомості вона цокала вимикачем, поринаючи в ніч.

Може, це й на краще, так читачам буде легше роздивитися нашу студентку.

Перше, що впадало в око при погляді на Божену, — полум'яне волосся. Воно було фарбованим і від народження русим, але дівчина завжди хотіла бути рудою. Навіть казала: «Я руда ізсередини». Локони вкривали плечі хвилястими каскадами розпеченої магми. А вінчав це пишне волосся вихор — одне з небагатьох нагадувань про батька. Ох і намучилася з тим вихором Божена! Замість того, щоби прикрити трохи зависоке чоло, він по-зрадницьки падав снопом наліво, хоч плач! І все ж дівчина виявилась упертішою, знайшла до нього підхід. Тож тепер один рух гребінця і легкий струмінь фіксувального лаку для волосся перетворював філірований вихор на красиву хвилю червоного золота.

Не менш полум'яним за волосся був погляд Боженки. Він завжди чітко і правдиво відображав стан її душі. Пристрасть чи ненависть, щастя, співчуття — усе, може, й надміру віддзеркалювалось у погляді. Тому, якщо здавалося, що з двох світло-карих очей зараз полетять іскри, довколишні просто тихенько відходили убік, даючи вулканові змогу охолонути.

Експресивна, відверта, чесна, добра, відкрита й різка — усе то про Божену. Ці якості природа помістила в невеличку «ємність» метр шістдесят чотири зросту. Дівчину не можна було назвати високою, вона не могла похизуватися великим бюстом чи надто вузькою талією, але тіло мала красиве. Пропорційна атлетична будова, рівні пружні ноги, підтягнуті сідниці, плоский живіт, невеликі, але привабливі груди були подарунком від Бога і, звісно ж, надбанням самої Божени. Бо ж вона воліла пройти одну-дві

зупинки замість того, щоб чекати маршрутку, чи пограти в баскетбол або волейбол у спортзалі, жертвуючи сидінням на лавці в парку.

Боженка завжди була вольовою, сильною духом, тому, напевне, не привертала надмірної уваги представників чоловічої статі. Навколо неї не кружляли, як метелики, кавалери. Можливо, їй бракувало ніжності та жіночності. Ці риси дівчина не розвивала ніколи, не кокетувала ні з ким, не вміла безневинно кліпати віями. Замість того, щоб червоніти від парубоцьких жартів, віджартовувалася так, що багровіли парубки. У будь-якій суперечці вона гідно відстоювала свою позицію та інтереси тих, хто, на думку Божени, потребував її заступництва. Чітко дотримувалася своєї лінії, доводячи усьому світові в особі опонента, що вона не дасть наплювати в кашу ні собі, ні своїм друзям.

До цього змусило життя. Позбавленій батьківської турботи, дівчині раз у раз доводилося себе захищати, формуючи в характері багато чоловічих рис. І навіть не підозрюючи, що жіноча слабкість — то велика сила.

Та не все так безнадійно. Адже в розпорядженні Божени — проникливий бурштиновий погляд. І той, хто справді припадав дівчині до душі, розчинявся у його золотавих переливах. Звісно ж, вона закохувалась і закохувала у себе, ще й як! Але прагнучи глибини у почуттях, а не численності прихильників. Хоч інколи так хотілося просто почути комплімент, відповісти кокетливо на чиїсь загравання, без жодних зобов'язань та відповідальності. Проте це дріб'язок, миттєві слабкості. Їй було потрібне справжнє кохання, щоб до глибини душі, до кінчиків пальців, до паморок, а розмінюватися на дрібниці... ні, то не про Божену.

Що ж, у її кімнаті погасло світло — неділя закінчилася.

«Давид» Мікеланджело

Вона не йшла — летіла коридором,

А в голові лише одні слова:

«Яка ганьба! Який пекельний сором!»

У серці наче закипа смола.

Аліна Червоноока

Ранок понеділка почався бадьоро. Ще о сьомій годині тишу гуртожитського коридору розтрощив стукіт підборів. Божена сонно всміхнулася: «Тільки Жанка може їхати з дому з важкими сумками і на підборах!»

Поворот ключа, поштовх плеча – і Жанна вже у кімнаті.

— Привіт, чого ще валяєшся? Вставай!

— Привіт! — відповіла Божена, щільніше закутуючись у ковдру. — Не встану! Ти чому вчора не приїхала?

— Не встигла. Поки все в дорогу зготували з мамою, поки речі складала, було вже пізно. Ти чай будеш?

— Угу.

Божена таки встала з ліжка і взялася розчісувати свою лев'ячу гриву.

— Навіщо королівський об'єм марнуєш?! Одразу лакуй — і укладка готова! — засміялася Жанна, вмикаючи електричний чайник.

— Та ну тебе, — буркнула Божена, — я спати хочу...

— А ти коли не хочеш? От я вже з дому добралась, одягнена, нафарбована, ти ж — як сонна муха.

Жанна була на курс старша за Боженку, тому любила трохи повчити її розуму.

— Тобі добре, ти «жайворонок», — озвалась із ванної кімнати подруга з повним ротом зубної пасти.

Жанна й справді була «жайворонком». Треба встати раніше, щоб повторити конспект? Для неї це не проблема. Але то не єдине, чим могла похизуватися Жанночка.

Вона була високою стрункою брюнеткою зі смарагдовими мигдалеподібними очима та великими пухкими губами. Завжди акуратно і стильно одягнута, чепурна й охайна. Модельна стрижка красиво вкладена, нігті доглянуті й нафарбовані, взуття вичищене до блиску.

На перший погляд Жанна могла здатися зверхньою, але вона просто знала собі ціну і не дозволяла стороннім зайвого панібратства. Насправді ж була добра, відкрита, готова допомогти. За це Божена любила її і прощала їй усі повчання.

— Жанно, ти до Тайки не телефонувала?

— Ні, а ти?

— Теж ні. Може, вона відразу на пари піде?

— Що, із сумкою зі салатами і крокетами?

— А їй що? То ж Тайка! — всміхнулася Божена.

— Не піду я з крокетами на пари, — двері відчинились, і на порозі постала Тая.

Симпатична усміхнена дівчина, на рік молодша за Божену. Весела, комунікабельна, вона цікавилася всім і всюди була задіяна. Побічним ефектом такої активної життєвої позиції стала тотальна неуважність. Таюся часто щось десь забувала і плутала, через те дівчата невтомно кепкували з подруги. Але Тая не ображалася. Мала хороше почуття гумору і могла теж підколоти кого хочеш, а притаманні їй лагідність і добродушність не залишали жодних шансів довгим обр'ятам.

— О, ти вчасно! Ми щойно сіли пити чай. Приєднуйся, — весело запросила Божена, наливаючи у Таїне горня окріп.

— Давай, — із цими словами Тая виставила на стіл пластиковий контейнерчик з крокетами.

— А я хіба не казала?! — засміялася Жанна. — Крокети привезла.

— От і добре, — зраділа Божена, — вони в Таїси смачнючі!

Дівчата сиділи за столом утрюх, снідали, і на серці Боженки ясніло. Понеділок набирав звичних барв. Подружки ділилися враженнями, яких за вихідні зібралось чимало, сміялися, жартували, переймалися планами на робочий тиждень. А потім розлетілися на пари кожна у свій бік, щоб підвечір знову зустрітись. Так було завжди, з моменту їхнього знайомства. Божена раділа цим теплим стосункам, особливо, коли чула, як деякі дівчата скаржаться на своїх співмешканок, або коли мимовільно ставала свідком сварок у кімнатах одногруппниць. У її кімнаті все було інакше. Розумна і розважлива Жанна, весела, енергійна й дещо неуважна Тая, цілеспрямована оптимістка Божена злилися, мов пазли, доповнюючи одна одну.

Та це не всі близькі Боженці люди у великому місті. В навчальному корпусі у просторій світлій аудиторії вже зібралася майже вся група ПК-34. Це дружна студентська ватага без «білих ворон» і «чорних лебедів». Вони разом гризуть граніт науки, разом святкують дні народження і заручини, разом радіють здачі сесії і плачуть над перездачами. Звісно ж, не все так ідеально, як може здатися на перший погляд. І це нормально для колективу з дев'ятнадцяти дівчат. Є тут і плітки, й насмішки, й образи, але все те не серйозно, а так, по ходу життя.

Божена забігла в аудиторію.

— Привіт усім! — гукнула з порога.

— О, профорг нарешті прийшли! Ви що, пані, на зібранні затрималися? — всміхнулася Світлана.

Божену торік обрали профоргом факультету, і тепер усі підколювали її, мовляв, «ти в нас начальство, тобі нічого за сесію переживати — по благу здаси». Та ніяких блатів у Боженки не було, лише більше обов'язків та відповідальності, ну, й ще одне коло друзів, звичайно ж, таких самих профоргів, як і вона.

— Постривай, Світлано, я тобі оформлю путівку в профілакторій! — пригрозила Божена.

— А я що? Я мовчу.

— Скажи краще, хто піде відповідати на перше питання з політології?

— Я можу, — озвалася староста групи Олена. — Але, якщо бажаєш, відповідай ти, я всю тему добре знаю.

— Дякую, старосто, плюстик тобі в карму, добра людино! А то я вчора тільки перше питання і вивчила, на більше сил уже не вистачило.

Під загальні посмішки і жарти в аудиторію зайшов викладач. Вулик затих. Лише чутно було, як хрускотять списані аркуші товстих загальних зошитів. Так, чергуючи веселощі зі зосередженою тишею, проживали перший навчальний день тижня. Та для Божени він іще не закінчився, бо нині понеділок, а отже — засідання профоргів факультетів у профкомі в головному корпусі університету.

Профком дівчина і любила, і ні. Подобався тамтешній колектив, адже він складався з таких самих активних, цілеспрямованих та веселих студентів, як і Божена. Охоче брала участь у заходах, які вони організовували, благодійних акціях, концертах. А от робота зі звітною документацією та збором довідок пільгових категорій студентів дратувала. Але діватися було нікуди, її обрали одноголосно на зібранні факультету, а відмовитися вона не змогла. Такою вже виконавчою була Боженка.

І тепер, замість того, щоб іти обідати в гуртожиток, прямувала до головного корпусу на засідання, втішаючи себе тим, що у профкомі завжди знайдеться для неї горнятко гарячого чаю і пара печенюшок.

Приміщення профкому студентів було великим кабінетом, розділеним навпіл тонкою стінкою. Одна половина слугувала залом

для засідань, а іншу поділили на ще дві частини: приймальню і кабінет бухгалтера.

У приймальні усіх зустрічав, як завжди, усміхнений Віктор Андрійович — заступник голови профкому. Він знав відповіді на всі злободенні питання студентського життя. Божену просто вражала витримка, з якою Віктор Андрійович спокійно і виважено міг десять разів пояснювати недолугому студентові, що, де і коли треба перездати, аби уникнути відрахування з університету. Для роботи профоргів у приймальні було два комп'ютери. Також туди вмістилися шафа з документацією і буфетом та чотири стільці для відвідувачів. Із приймальні одні двері вели у кабінет бухгалтера, а інші — в залу засідання. Сюди й забігла Боженка, саме перед тим, як Віктор Андрійович зачинив за собою двері.

— Доброго дня! — привіталася, проходячи навшпиньки до свого місця.

— Доброго дня, присідайте, — відповів Максим Андрійович, голова профкому студентів.

Він, як і Віктор Андрійович, був комунікабельним, приємним молодиком. Проте відповідно, напевне, до своєї посади поводився при спілкуванні трохи стриманіше, ніж його заступник.

— Сьогодні на порядку денному такі питання... — з цими словами Максим Андрійович розгорнув товстого нотатника у шкіряній палітурці.

Усі наслідували його приклад. Так, у всіх профоргів були такі красиві нотатники — заохочувальні подарунки від навчального закладу. І зараз над ними майбутні фізики, історики, художники, трудовики, психологи, географи та інші представники учительської професії схилили голови, щоб записати завдання, виконання котрих має неодмінно поліпшити життя студентства.

— Як справи, Боженко? — прошепотіла Ліза, профорг факультету психології, поки Максим Андрійович роз'яснював один

із пунктів порядку денного.

— Їсти хочу — гину! А загалом усе нормально.

— Чайник уже гарячий, і солоденьке до чаю є — Марійка привезла. У неї в селі був храмовий празник. Там повна коробка різних смаколиків, — Ліза кивнула головою в бік приймальні.

— Справи налагоджуються... — ковтнула слинку Божена. — Дай, Боже, здоров'я Марійці та всьому її фізмату.

Максим Андрійович закінчив офіційну частину, і хід засідання пожвавішав. Марійка наливала усім чай, розкладала шматочки тортика на тарілки, дівчата допомагали їй, хлопці жартували, підсовуючи стільці до великого овального столу, за яким і почали чаювання.

— Ну що, Божено, розповідай, як справи на факультеті... — запропонував Віктор Андрійович.

— Скількох на минулому тижні заміж видала? — всміхнувся Сергій, профорг музпеду.

— А тобі що до того? — Боженка ковтнула шматок торта. — Плануєш одружуватися?

— Ні, просто цікаво, чому це на ПВПК як не зміна прізвища, то академвідпустка у зв'язку з вагітністю?

Хлопці дружно реготнули.

— Бо в мене на факультеті найкрасивіші дівчата. Тому мої виходять заміж, а твої йдуть в аспірантуру. Ще запитання є?

— Мовчи, Сергію, — засміявся Віктор Андрійович, — бо можеш дістати пляцком по носі.

— Буде тобі «Сірожене пірожене»! — підхопила Марійка.

Тепер захихикали дівчата.

— Ще не вистачало, щоб я таку смакоту на «Сірожу» нашого переводила, — відказала Божена.

Ось так і спілкувалася профорг факультету ПВПК з чоловіками зі свого середовища, відповідаючи жартом на жарт не раз колюче й

уїдливі. Тому вони радше розглядали її як «свого друга», ніж як дівчину. Та Божену це не надто переймало. Все одно серед них не було того простого, відкритого, доброго, сміливого, з хорошим почуттям гумору і взагалі, найкращого, якого так шукало спрагло любові, зарубцьоване з усіх боків дівоче серце.

Тож коли було покінчено з чаєм та солодощами, обговорено всі новини і плани на тиждень, студенти почали розходитися. Божена з Лізою теж одягали пальта.

— Дівчата, маю до вас справу на мільйон! — озвався з-за монітора комп'ютера Віктор Андрійович.

— Для вас — що завгодно, — відповіла Боженка. — Тільки не стос писанини, бо і так рук не чую після пар.

— Ні-ні, не хвилюйтеся. Зайдіть, будь ласка, до спортзалу, там є Назар Володимирович. Скажіть йому, хай прийде у профком, бо я не могу до нього дотелефонуватися.

— Добре, без проблем, — усміхнулася Ліза.

— До побачення!

Дівчата вийшли з профкому в просторий коридор і попрямували до спортзалу.

— Ой, — схаменулася Ліза, — я ж у читалку мала забігти! Боженко, сходи сама по того Володимировича.

— Та я його ще й в очі не бачила!

— Я теж, то й що? Зайдеш, скажеш, що Назара Володимировича просять зайти у профком, та й по всьому. Бо я, чесне слово, мушу бігти.

— Добре, біжи, сходжу сама.

— Дякую! До зв'язку! Па-па! — Лізонька крутнулася на сто вісімдесят градусів і задріботіла підборами у бік читальної зали, розрізаючи тишу коридору гучними «цок-цок-цок».

У корпусі й справді було тихо. Пари давненько закінчились, а усе студентство, яке затрималося в університеті, або сиділо над

книжками у читальних залах, або знімало втому від навчання, ганяючи у спортзалі м'яча.

Божена відчинила високі важкі двері, й у ніс ударив запах пилу, гуми та свіжого поту. Цей запах асоціювався в неї зі шкільними уроками фізкультури, коли вона завзято грала в баскетбол. На мить їй захотілося взяти твердого помаранчевого м'яча і поцілити трьохочковий у кільце — згадати це приємне та піднесене відчуття, знайоме з дитинства.

• • •

Далі — у повній книжці «Божена».
nashaknyga.com.ua